

International Economic Institute s.r.o. (Jesenice, Czech Republic)
Central European Education Institute (Bratislava, Slovakia)
National Institute for Economic Research (Batumi, Georgia)
Al-Farabi Kazakh National University (Kazakhstan)
**Institute of Philosophy and Sociology of Azerbaijan National Academy of
Sciences (Baku, Azerbaijan)**
Batumi Navigation Teaching University (Batumi, Georgia)
Regional Academy of Management (Kazakhstan)
**Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration
(Kyiv, Ukraine)**
Association of Scientists of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
University of New Technologies (Kyiv, Ukraine)
Interstate Consultants Engineers Guild (Kyiv, Ukraine)
Institute of Education of the Republic of Azerbaijan (Baku, Azerbaijan)

within the Publishing Group “Scientific Perspectives”

MODERN ASPECTS OF MODERNIZATION OF SCIENCE: STATUS, PROBLEMS, DEVELOPMENT TRENDS

*Materials of the 48th International Scientific and Practical Conference
September 7, 2024, Constanta (Romania)*

DOI: <https://doi.org/10.52058/48>

УДК 001.3-048.35:0/9](06)

C91

Схвалено до друку Президією Всеукраїнської Асамблеї докторів наук з державного управління (Рішення № 2/9-24, від 02.09.2024)



Матеріали конференції індексуються у міжнародній пошуковій системі Google Scholar

Організаційний комітет конференції:

І.В. Жукова – кандидат наук з державного управління, доцент; *Є.О. Романенко* – доктор наук з державного управління, професор, Заслужений юрист України; *О.М. Непомнящий* - доктор наук з державного управління, професор, Заслужений будівельник України; *О.І. Дацій* - доктор економічних наук, професор, Заслужений працівник освіти України; *О.М. Макаренко* - доктор медичних наук, професор; *Маркета Павлова* – директор Міжнародного економічного інституту (Чехія); *Юрій Кійков* - доктор інформатики, доктор технічних наук у галузі розвитку освіти (Чехія); *Володимир Бачишин* - доцент кафедри економіки (Словаччина); *Гумеїр Гусейн Ахмедов* – доктор педагогічних наук, професор (Азербайджан); *Петер Ошват* - доцент юридичного факультету (Словаччина); *Л.С. Ахметова* - доктор історичних наук, професор політології, професор кафедри ЮНЕСКО (Казахстан); *Бадрі Гечбаїя* - доктор економічних наук, професор, Асоційований професор Батумського державного університету ім. Шота Руставелі (Грузія).

Секретар: *А.С. Ковальчук* - здобувач ступеня доктора філософії (PhD).

Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XLVIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Жукової, Є.О. Романенка. м. Констанца (Румунія): ВАДНД, 07 вересня 2024 р. 292 с.

У матеріалах XLVII-ої Міжнародної науково-практичної конференції висвітлені оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, психології, техніки та інших галузей науки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір.

Матеріали будуть корисними та цікавими науковцям, викладачам, педагогам-практикам, представникам органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачам вищої освіти, громадсько-політичним діячам, а, також, усім, хто цікавиться міжнародним досвідом реалізації інноваційних освітніх процесів.

Матеріали подані в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

© автори, 2024

© Видавнична група «Наукові перспективи», 2024

© Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління, 2024

© Асоціація науковців України, 2024



Мешко Г.М., Мешко О.І., Фіткайло М.І. <i>Формування асертивної поведінки як ресурсу професійної стресостійкості майбутніх менеджерів.....</i>	163
Овчаренко В.О. <i>Психологічні принципи бізнес-комунікацій.....</i>	167
Острячко Т.С. <i>Причини та прояви труднощів у спілкуванні у підлітковому віці.....</i>	170
Пушкар О.А. <i>Біологічна та соціальна детермінація когнітивного стилю особистості.....</i>	173
Сидоренко Ю.В. <i>Особливості сприйняття реклами та її вплив на дітей: психологічний аспект.....</i>	176

СЕКЦІЯ 5. МЕДИЦИНА

Serheta I.V. <i>The relationship between quality of life of modern students and the characteristics of psychophysiological adaptation of their organism.....</i>	180
--	-----

СЕКЦІЯ 6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ І АУДИТ

Kucheriava M., Lisovyi S. <i>Development of information support for managing it enterprises' business processes within the sustainability.....</i>	183
--	-----

СЕКЦІЯ 7. ТЕХНІЧНІ НАУКИ

Boryn V.S., Feshanych L.I., Maliborskyi I.V. <i>Mathematical modeling of the gas pipeline as the element of the gas collection system in the extraction of natural gas.....</i>	187
---	-----



Мешко Г.М.

завідувач кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Мешко О.І.

доцент кафедри психології,
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Фіткайло М.І.

аспірант кафедри педагогіки та менеджменту освіти,
*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

ФОРМУВАННЯ АСЕРТИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ЯК РЕСУРСУ ПРОФЕСІЙНОЇ СТРЕСОСТІЙКОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Економічна ситуація в Україні в умовах воєнного стану характеризується невизначеністю, підвищеними ризиками і зумовлює потребу у підготовці висококваліфікованих фахівців економічного профілю, здатних приймати оптимальні управлінські рішення, вчасно реалізовувати актуальні економічні програми і плани, загалом ефективно здійснювати професійну діяльність. Ринок праці сьогодні потребує конкурентоздатних менеджерів з високим рівнем професійної стресостійкості. Високий рівень стресостійкості передбачає стабільність психічного стану менеджера, низький рівень його особистісної тривожності, стійкість до негативних впливів професійної діяльності, налаштованість на успішну діяльність і готовність долати професійні труднощі з найменшими втратами для власного здоров'я. Тому важливим питанням є розвиток професійної стресостійкості майбутніх менеджерів.

У контексті нашого дослідження важливим є підхід, відповідно до якого професійну стресостійкість варто розуміти як «здатність людини протистояти негативному впливу стресових факторів професійної діяльності, зумовлену індивідуальним комплексом її вроджених і набутих властивостей та процесів, які забезпечують оптимальне успішне досягнення мети трудової діяльності в складній емоціогенній ситуації» [1, с. 14].



Підвищення рівня професійної стресостійкості потребує пошуку ресурсів, які сприяють психологічній стійкості менеджера у стресових ситуаціях і допомагають йому долати їх негативні наслідки.

Ефективним ресурсом професійної стресостійкості менеджерів є їх асертивна поведінка. Фахівці з високим рівнем асертивності краще протистоять професійному стресу та емоційному вигоранню, можуть довше і краще зберігати «професійну форму». У наукових джерелах поняття «асертивність» використовують для означення впевненої, самодостатньої, успішної, незалежної від зовнішніх впливів та оцінок людини, як здатність особистості самостійно регулювати свою поведінку і керувати власним життям.

Асертивність є інтегральною властивістю особистості, яка передбачає: здатність відстоювати власну позицію і свої права, не принижуючи при цьому прав інших людей; етичне ставлення до інших людей, невикористання щодо інших маніпулятивних технологій; здатність приймати впевнені рішення і демонструвати впевнену поведінку; психологічну рівновагу і відповідальність за свої вчинки; здатність не піддаватися маніпуляції та емоційному тиску з боку інших людей.

«Ядром» асертивності є самоефективність як усвідомлена здатність особистості володіти собою в різних ситуаціях (А. Бандура). Бути асертивним передбачає здатність до самоініціювання і саморегуляції. Асертивна поведінка є умовою активності особистості, що дає змогу їй рухатися до мети без зволікання, страху і сумніву (Е. Фромм).

Асертивна поведінка, вважає Л. Марчук, не завжди веде до досягнення мети, однак цілі посилюють позитивну оцінку властивостей особистості для її досягнення. У такому аспекті доцільно говорити про ознаки, які характеризують асертивну поведінку особистості у: цілеспрямованості; орієнтованості на подолання перешкод, а не на переживання; гнучкості, адекватності реакцій на обстановку, що швидко змінюється; соціальній зорієнтованості, спрямованості на конструктивні стосунки з оточенням; поєднанні спонтанності з можливістю довільної регуляції; наполегливості, що не переходить в агресію; спрямованості на досягнення успіху, а не на уникнення невдач [2, с. 27-28].

Асертивна поведінка є здатністю, яка набувається. Асертивну поведінку як ресурс професійної стресостійкості необхідно формувати у процесі оволодіння майбутніми менеджерами професійними компетентностями на етапі навчання у закладі вищої освіти. Формуванню асертивної поведінки майбутнього менеджера сприяє активізація позитивних психологічних якостей його особистості, що у професійному сенсі має також позитивне відображення і значення для гармонізації міжособистісних взаємин у колективі, успішного професійного розвитку і забезпечення психологічного благополуччя.



Схильність до того чи іншого типу поведінки можна корегувати, підсилюючи чи послаблюючи їх рисами характеру. У результаті такої корекції формується асертивна поведінкова реакція як комунікативне вміння особистості, що допомагає відстоювати свої права зі збереженням почуття власної гідності, впевненості у собі, своїх силах [3]. Набутий досвід асертивної поведінки сприятиме тому, що майбутній менеджер у будь-якій ситуації професійної взаємодії зуміє знайти такий спосіб діяльності, який дасть йому змогу представити себе з кращого, вигіднішого боку, самоствердитися в управлінській діяльності через конструктивне безконфліктне спілкування.

Необхідними передумовами формування асертивної поведінки майбутніх менеджерів є самопізнання своїх сильних і слабких сторін, адекватна самооцінка і самоаналіз власних дій і вчинків, здатність до самоконтролю. Для формування асертивної поведінки майбутніх фахівців необхідно, з позиції І. Беха, залучати їх до таких учинків, як: «Я – задля Вас» (людина піклується про того іншого, який відсутній у момент дії вчинку, що об'єктивує людські стосунки, а їх результати поширюються на групи людей), «Я – Вам»; «Служіння» – безкорисливе служіння, піклування про інших людей, коли людина активно протистоїть тим, хто поводить негідно, і цим допомагає іншим стати кращими [4].

Означене вище підкреслює необхідність цілеспрямованого психолого-педагогічного впливу на формування асертивної поведінки майбутніх менеджерів, орієнтованого на актуалізацію ціннісного ставлення до асертивної поведінки та доцільності її формування. Запропонована нами програма формування асертивної поведінки майбутніх менеджерів [5] охоплює цілеспрямовані заходи на навчальних заняттях, залучення до волонтерської діяльності, а також участь у тренінгу асертивності. Ця програма орієнтована на формування такого типу поведінки, завдяки якому майбутній фахівець може безпосередньо і впевнено говорити про свої бажання і вимоги, здатен чітко висловлювати власну позицію та неагресивно її відстоювати, будувати свої життєві цілі на основі власних можливостей, ясно висловлювати свої почуття і розумно проявляти емоції, шанобливо ставитися до колег і конструктивно взаємодіяти з ними, досягати поставлених цілей без маніпулювання іншими. Майбутньому менеджеру важливо: краще пізнати себе, особливості свого характеру; зрозуміти причини своєї невпевненості; усвідомити переваги асертивної моделі поведінки; навчитися протистояти агресивній та маніпулятивній поведінці, оволодіти асертивними техніками професійної взаємодії. Відтак, реалізація цієї програми сприяє підвищенню рівня професійної стресостійкості майбутніх менеджерів.



Список використаних джерел:

1. Дубчак Г.М. Психологія становлення професійної стресостійкості майбутніх фахівців соціономічних професій: автореф. дис. ... д-ра психол. наук: 19.00.07. Київ: Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2018. 41 с.

2. Марчук Л.М Соціально-психологічні особливості формування асертивної поведінки у професійному становленні майбутніх психологів: дис. ... канд. психол. наук: 19.00.07. Київ: Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2016. 226 с.

3. Герасіна С.В. Асертивна поведінка як передумова формування почуття власної гідності та самоповаги студентської молоді. *Збірник наукових праць «Проблеми сучасної психології»*. 2010. № 10. С. 139-149. <https://doi.org/10.32626/2227-6246.2010-10.%25p>

4. Бех І.Д. Духовна енергія вчинку. *Освіта і управління*. 2005. № 1. С. 51-58.

5. Мешко Г.М., Мешко О.І. Розвиток асертивності майбутніх менеджерів на етапі професійної підготовки. *Аксіопсихологічні вектори розвитку сучасної освіти: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 19-20 жовтня 2023 р.) / за ред. Г.К. Радчук. Тернопіль: ТНПУ ім. В.Гнатюка, 2023. С. 82-86. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31069>*



*Матеріали XLVIII-ої Міжнародної науково-практичної конференції
(07 вересня 2024 року, м. Констанца (Румунія) дистанційно)*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАУКИ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Підписано до друку 05 вересня 2024 р. Формат 60x90/8. Папір офсетний.
Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 8,2. Наклад 100 прим.

*Видавець: Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління Свідоцтво серія ДК No4957 від
18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.*